

B. 2384

LUDWIK SAWICKI

Utwory interglacjalne w Rudziewiczach woj. Białostockie

(Interglaciales Bildungen in Rudziewicze, Woiwodschaft Białystok).

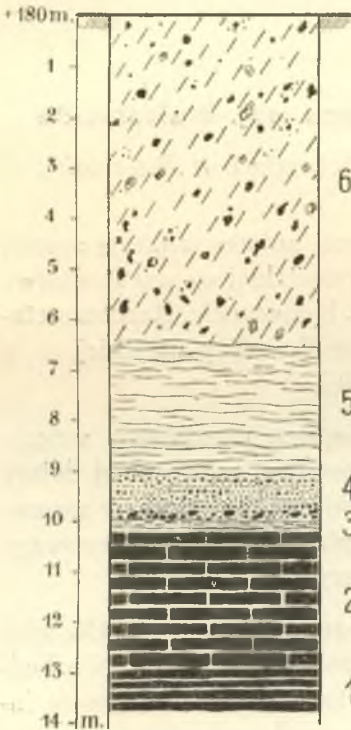
Utwory interglacjalne, omawiane w niniejszej notatce, odkryte zostały przy kopaniu (późną jesienią 1937 r.) studni gromadzkiej we wsi Rudziewicze, gm. Międzyrzecz, pow. wołkowyski, wojew. białostockie. Rzeczona studnia znajduje się na pn.-zach. krańcu wsi, pośrodku ulicy wiejskiej, u jej wylotu do drogi, prowadzącej do wsi Dąbrowniki.

Teren, na którym studnia ta została wykopana, przedstawia wcięcie dolinowe, a zarazem wyniosły, prawy brzeg szerokiej, zabagnionej doliny potoku Saswa, wzniesionego na ok. 17 m powyżej dna tej doliny, w stosunku zaś do pobliskich punktów kulminacyjnych płaskowzgórza morenowego (200—202 m n. p. m.) — leżący w poziomie niższym o ok. 20 m.

Występujące w wykopie studziennym utwory były wiosną 1938 roku (kwiecień) już niedostępne, wskutek ocembrowania tego wykopu. Niezbędne przeto dane stratygraficzne ustalić można było jedynie na podstawie informacji, udzielonych przez gospodarzy miejscowych, zatrudnionych przy kopaniu studni, oraz majstra, który tę studnię kopał. Informacje te uzupełniły próbki przekopanych utworów, pobrane z hałdy.

Opierając się na tych danych, można wnioskować, że odkryte w dolnej części wykopu studziennego złoża torfu, oraz bardzo zwięzłych łupków bitumicznych, są wieku interglacjalnego. Utwory te pokrywa 10-ciometrowej miąższości seria, mająca w stropie pokład 6,5 m czerwonej moreny dennej (występującej w tym samym poziomie w pobliskich odkrywkach), następnie — ok. 2,5 m ilów brunatnych, przypominających ily zastoiskowe, podeślanych warstwą żwiru metrowej grubości, z głazami średnich wymiarów w partii spągowej. Warstwa żwiru jest słabo zawodniona. Od niżej wystę-

pującego pokładu torfu oddziela ją warstewka sinawego, piaszczystego mułku jeziorowego, należąca już do serii interglacialnej. Miąższość pokładu torfu — ok. 3 m. Wobec niemożności przebicia występujących w spągu torfu łupków bitumicznych i zaniechania na skutek tego robót w studni omawianej — grubość tych ostatnich jest nieznaną. Nieznany jest również zasięg tych łupków, jak również pokrywającego je pokładu torfu. Według zapewnień miejscowych gospodarzy, ani w bezpośrednim sąsiedztwie tego punktu, ani też w najbliższej okolicy, nie natrafiono na podobne utwory.

1. Łupki bitumiczne, przekopane do głęb. ok. 50 cm od stropu. Miąższość nieznaną. — 2. Torf, ok. 3 m. — 3. Warstewka mułku jeziorowego piaszczystego, kilka cm grub. — 4. Żwir, ok. 1 m (Poziom wodny). — 5. Il brunatny typu zastoiskowego, ok. 2,5 m. — 6. Morena denną czerwoną, ok. 6,5 m.

5 1. Bituminöse Schiefer, ungefähr 50 cm vom Hangenden erteuft. Mächtigkeit unbekannt. — 2. Torf, ca 3 m. — 3. Einige cm mächtige Schicht des sandigen Seeschlickes. — 4. Kies, ca 1 m (Wasserhorizont). -- 5. Brauner Ton vom Staustypus, ca 2,5 m.

Mimo wysokiej wartości kalorycznej tych utworów, oraz mimo to, iż ludność miejscowa odczuwa dotkliwie brak materiału opałowego, a w związku z tym jego drożyznę — odkryte złoża torfu oraz łupków bitumicznych, w obecnym stanie rzeczy, nie mogą mieć zastosowania praktycznego. Niezbędne tu były by badania bardziej szczegółowe, a przede wszystkim ustalenie, na podstawie wierceń, rozciągłości i zasobności tych złóż. Koszta tych badań, a poza tym stosunkowo poważna głębokość, na jakiej utwory omawiane występują, oraz obecność poziomu wodonośnego w ich stropie — sprawiają, iż sprawę eksploatacji tych utworów uznać należy na razie za nierealną.

Z u s a m m e n f a s s u n g.

Der Verfasser gibt ein Profil durch die interglazialen Bildungen in Rudziewiczze, Bezirk Wolkowysk, Woiwodschaft Białystok, im beschalten Brunnen. Als Grund für diese Arbeit dienten die Angaben der Arbeiter und des Bauunternehmers, die an Hand von Proben der erteuften Bildungen vervollständigt wurden (s. Fig. S. 13).